

רשת שותפים למען החברה באשכול נגב מערבי- 2026 בדגש על צעירים, אזרחים ותיקים, ואנשים עם מוגבלויות

כנס "חקר עתיד" יולי 2021

ביזמת אשכול הנגב המערבי

השתתפו כשמונים נציגים משלוש קבוצות נושא:

צעירים, אזרחים ותיקים, ואנשים עם מוגבלויות.
כל קבוצה כללה אנשי מקצוע, בעלי תפקידים בממשלה, רשויות, ארגוני חברה
אזרחית ותושבי האזור להם עניין בנושא.

במסגרת הכנס, הקבוצות השונות מיפו מגמות משמעותיות המשפיעות על אשכול
הנגב המערבי בדגש על צעירים, אזרחים ותיקים, ואנשים עם מוגבלויות, וניסחו מספר
כיווני עתיד ופעולות שיש לבצע על מנת לקדם את תמונת העתיד רצויה.

מגמות נבחרות:

להלן פירוט תוצרי העתיד של כל קבוצה: החזון של הכיוון ופעולות נדרשות ליישום

קבוצת נושא: אנשים עם מוגבלויות

החזון:

בכל החברות (כולל הבדואית והחרדית) האדם עם מוגבלות חי בקהילה האורגנית שלו, לבחירתו, משתלב בתעסוקה, דיור ופנאי במערכות הקהילתיות לבחירתו, מקבל מענים לפי רצונו וצרכיו, באופן נגיש, ומגוון ומותאם. הוא שווה בכל הזכויות לכל התושבים בקהילה ומממש את עצמו בכל תחומי החיים- זוגיות, משפחה, הורות. בעל כשירות משפטית. המשפחה מקבלת ליווי, תמיכה מקומית והדרכה בקהילה באופן נגיש, מקצועי ומכבד. בנוסף, התנדבות ותרומה של אנשים עם מוגבלות.

הנכחה של הצרכים בעשייה באשכול

השתתפות של אנשים עם מגבלה ובני משפחתם בכל פורום באשכולות וברשויות. הכשרת אנשים עם מגבלה לסנגור ציבורי עצמי. אנשים עם מוגבלויות משמשים כבעלי תפקידים באשכולות וברשויות וגם מקבלי השירות.

1. נוכחות:

- מיפוי קהלי היעד ויצירת מאגר בעלי עניין.
- חיבור לארגונים חברתיים שעוסקים בתחום.
- יצירת מנגנון היועצות קבוע ככלי אסטרטגי: סקרים, הזמנה לדיון מיוחד, הכנה לדיון, ייעוץ ועוד.
- שילוב עובדים עם מוגבלויות מגוונות באשכולות, רשויות ודירקטוריון.
- הרכז מתמחה בנושא שמפקח ומוודא שהנושא מקבל התייחסות.

2. הכשרות:

- הכשרות של מקבלי שירות שיהפכו להיות סנגורים של עצמם.
- איתור קורסים ומודלים מתאימים והתאמתם לרשות.
- נגישות- הטמעה בשפה ובתרבות הארגונית.
- הכשרת הצוות.

הנגשה של תחבורה ציבורית

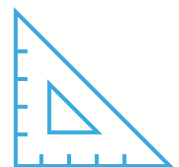
1. תדירות קווים גבוהה, לרבות הגעה מיישוב ליישוב.
2. נגישות לאנשים עם מוגבלות: לכל סוגי המוגבלויות ובכל המובנים של שימוש.
 - א. מוגבלויות פיזיות ועוד:
 - אוטובוסים נגישים שנכנסים גם לתוך היישובים ולא רק הראשיים.
 - מדרכות נגישות.
 - מעברי חצייה נגישים
 - תחנות אוטובוס נגישות
 - בתוך האוטובוס ישנה פינה שמתאימה לכיסא גלגלים
 - ב. עיוורים, כבדי ראייה ועוד
 - מקום לכלבי נחיה/כלבי שירות
 - מדרכות נגישות, מעברי חצייה נגישים
 - ג. חירשים, כבדי שמיעה ועוד
 - מידע כתוב בתחנות ובאוטובוסים
 - ד. ספקטרום אוטיסטי, "מוגבלויות שקופות" ועוד
 - פינה שקטה בתוך כל אוטובוס
 - אפשרות להיכנס על בסיס תעודת נכה ללא אינטראקציה עם הנהג.
 - נהגים אדיבים
3. מידע על תחנות אוטובוס:
 - כרוז
 - טקסט כתוב
 - שפות שונות (עברית, ערבית, אנגלית, וכו')
 - אפליקציה בתוך האוטובוס שבעזרת אוזניות שומעים את ההנחיות (תחנה נוכחית, תחנה הבאה, ועוד). לחילופין מוצג על הפלאפון טקסט רלוונטי.

הכשרה מקצועית של אנשים נותני שירות

ואנשי מקצוע

- יצירת הכשרה מקצועית לצוותים של שירותי סמך- חונכות, סומכים, וסייעות חינוך, מלווי הסעות, ועוד. מכיוון שהתנאים לא טובים, קשה למצוא אנשים שיאיישו תפקידים אלו. הכשרה מקצועית מותאמת, השקעה כספית בצוותים, והכשרת אזרחים ותיקים לתפקידים אלו, יכולות לתת מענה לבעיה זו.
- הכשרות של מקצועות פרא-רפואיים על מנת לקצר את התורים הארוכים של הקופות ולתת טיפול טוב.
- הכשרת אנשי מקצוע מתחומים אחרים לתת שירות מותאם לאנשים עם מוגבלות, לרבות רופאים, חינוך ומתנ"סים, פסיכולוגים ועוד.

רתימת מערכת החינוך לשינוי תפיסה

עקרונות עבודה:

1. אנשים עם מוגבלות שותפים מלאים בהובלה של שינוי התודעה.
2. התוכניות מובנות ומעשיות, ופונות למקומות שאפשר לפעול בהם.

כיווני פעולה:

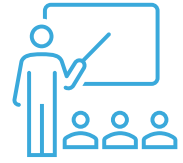
מאחר ומערכת החינוך מאוד מובנית, הוצע להתחיל לפעול בתוך מערך החינוך.

פעולות בגני ילדים:

1. שילוב בני שירות לאומי עם מוגבלות בגנים.
2. הבניה משותפת לכל גני האשכול של תוכנית שילוב גני חינוך מיוחד וגנים רגילים.
3. עבודה והכשרה של רכזי הגיל הרך ומנהל מחלקת חינוך לתחום על ידי אנשים עם מוגבלות.

פעולות בבתי-ספר יסודיים:

1. הבניה בתוך מערכת השיעורים, סדנאות המופעלות על ידי אנשים עם מוגבלות.
2. הכשרה של אנשים עם מוגבלות לתפקידים בתוך ב"ס- כגון סייעים פרטניים והרשות המערכת לקלוט אותם ולהרחיב את ההשפעה.

צוות מוביל פיתוח שירותים

המטרה: צוות שיוביל פיתוח שירותים בראייה אזורית.

תפקידו:

1. מיפוי השירותים הקיימים אל מול צרכים, כולל שיחות עם הורים.
2. לראות איפה יש אפשרות להרחבת שירותים קיימים כולל התאמה גאוגרפית ותרבותית.

דגש בחברה הבדואית:

1. תנאי הצלחה איתור וגיוס שותפים: אנשי מקצוע, חברה בין ארגונים מחוץ ובתוך החברה.
2. פיתוח שירותים חדשים, כולל אפשרות לעשות מכרזים ברמת האשכול.

הרכב הצוות הרחב (נציגות):

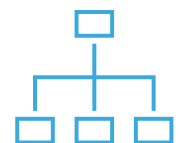
- ארגונים מפעילים (עמותות)
- נציגי רשויות (מחלקות רווחה)
- פיקוח משרד ממשלה
- נציגי האשכול- ריכוז בצוות הורים

הצוות נפגש פעם בחודש, ומגבש צוותי עבודה לפי הנושא.

גוף מתכלל שירותים- ברמת האשכול

פונקציה באשכול, שמרכזת את כל השירותים ברמת האשכול ומסייעת בהפניה של פונים ומתן פתרונות במרחב הגאוגרפי של האשכול. מיצוי יתרון הגודל ואיגום משאבים ברמת האשכול. הקמת שירותים יקרים / ייחודיים ברמת האשכול (יקשה על כל רשות להקים ולהפעיל בעצמה)

קבוצת נושא: אזרחים ותיקים

החזון:

האזרח הוותיק הוא אדם פרודוקטיבי התרום לקהילה כחלק ממשרה בה הוא מועסק או במסגרת התנדבותית. הוא עצמאי ובעל אוריינטציה דיגיטלית ואינו נזקק לסיוע בנושא, הוא חווה תקופת חיים משמעותית. כל מגוון השירותים לאזרח הוותיק מתכללים ע"י גורם אחד ששם אותו במרכז.

כיווני פעולה

1. יצירת קמפיין לשינוי התפיסה על האזרח הוותיק ביחס לגילנות וסטריאוטיפים: האזרח הוותיק כבר לא איש סיעודי, אלא אדם פרודוקטיבי המסוגל לתרום.
2. שילוב אזרחים ותיקים כבעלי תפקיד ברשויות במסגרות השונות.
3. תכלול שירותים: בהקשר של מיצוי זכויות עבור אדם שיוצא לפנסיה וצריך מערכות שונות, וגם עבור אדם שיוצא מאשפוז.
4. הגדלת מספר אנשי מקצוע.
5. דיגיטציה: בדומה ל"מחשב לכל ילד", "מחשב לכל אזרח ותיק" הכולל ליווי והסבר. הטמעה של פיתוחים דיגיטליים הכרחיים כמו קופות חולים, בנק, דואר וכו'.
6. פיתוח אפשרויות התעסוקה והתנדבות מתוך מקום של מתן משמעות, לרבות משרות חלקיות, על בסיס up60. המטרה היא לא לספק פרנסה, אלא לספק תעסוקה משמעותית.
7. עידוד אורח חיים בריא, גיבוש קבוצה של אנשים עלי אורח חיים בריא ולהוציא אותם לפעול בשטח, לרבות תוכנית נאמני בריאות.
8. הרחבת קהילה תומכת לתושבים בבית דיור ציבורי קהילתי עם שירותים תומכים במועצות אזוריות.
9. פישוט בירוקטריה של המוסדות.
10. כרטיס/פלטפורמה דיגיטלית- הרחבת האקטיבנט, מידע מונגש (יכול להיות בסמוך לקופ"ח)

כיווני פעולה מרכזיים

1. שינוי תפיסה כלפי האזרח הוותיק
 - קמפיין אשכולי
 - מפגשים בין-דוריים
 - עבודה עם נותני שירות ברשויות
 - שילוב כבעלי תפקידים ברשויות
2. תכלול שירותים- מרכז מידע, ייעוץ וליווי בתחום הבריאות (שביל הזהב)
3. הכשרת מקצועות הבריאות
 - תוכנית יוקרתית באקדמיה
4. דיגיטציה- צמצום פערים דיגיטליים
 - מחשב וליווי והדרכה לאורך זמן
5. יזמות, תעסוקה והתנדבות
 - להתבסס על תשתית up60
 - יצירת מקומות תעסוקה מותאמים, לרבות משרה חלקית. עבודה עם אנשים בעלי מוגבלות.
6. תוכניות מניעה- אורח חיים בריא
 - תוכנית נאמני בריאות

קבוצת נושא: צעירים

החזון:

צעירים מהווים מנוע צמיחה אזורי תוך יוזמת כלכלה מקומית, פיתוח תרבות, אומנות ומקומות בילוי ופנאי באזור. הם מעורבים בתהליכי קבלת החלטות, הנעה והובלת תהליכים. הם מחזקים קהילות קיימות, ויוצרים חיבור בין מרכזי צעירים לכדי מרכזי צעירים-על-אזוריים. תוך ביסוס זהות מועצתית.

יותר צעירים מהנגב המערבי מתקבלים ולומדים באקדמיה במוסדות האזוריים, בפרט במקצועות מבוקשים כמו רפואה, פרא-רפואי, והייטק ובוחרים להישאר ולהקים את ביתם באשכול. וקיים עבורם היצע של דיור-בר השגה בעדיפות/הקצאה לבני מקום.

המשפחות הצעירות בוחרות בריא יותר, כתוצאה יש שיפור במדדי התחלואה, הפחתת תחלואה כרונית והשמנה. הם למעשה מתפקדים כמנהיגים צעירים, ומהווים סוכני שינוי באוכלוסייה.

בנוסף לכל אלו קיים פיתוח של מענים ייעודים לצעירים בדואים.

כיווני פעולה

הקבוצה חילקה את אוכלוסיית הצעירים לשתי תתי-אוכלוסיות בעלות צרכים ומענים שונים:
גילאים 18-25: צעירים
גילאים 25-40: משפחות צעירות

הערה- צעירים חרדים- ללמוד את הנושא

1. תרבות ופנאי

יצירת תרבות בוטום-אפ (bottom-up).
 הקמת פורום מובילי תרבות בנגב המערבי- פלטפורמה שתאפשר לייצר רצף שנתי של אירועים סביב עולמות תוכן שונים, והם ראי של המרחב.
 לפתח את הקשר עם הצעירים כדי שהם יהיו מעורבים בעיצוב התרבות.

2. תעסוקה

חיזוק תשתיות החינוך, האקדמיה וההכשרה לצעירים בכדי לפתח את משאבי האזור ולהיות נגישים למקצועות העתיד.
 שיתוף מעסיקים וארגוני תעשייה בהכשרה ולימודי המקצועות לגיוס עתידי של צעירי האזור.

3. דיור:

תוכנית דיור בר-השגה לתושבי האזור (בעדיפות לבני האזור), בתנאי שיגורו בדירה לתקופת זמן מוגדרת מראש (למשל 5 שנים).
 בחברה הבדואית

4. קהילה- מעורבות צעירים בקהילה :

